

3836333 ENTM/M :สาขาวิชา : เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ; วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

คำสำคัญ : องค์การ/ การบริหารจัดการ/ พื้นที่สีเขียว/ สิ่งแวดล้อม/โครงการสวนกลางมหานคร/ บางกะเจ้า

นฤนาท สนลอย : แนวทางการบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้าตาม โครงการสวนกลางมหานคร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (THE MANAGEMENT GUIDELINE FOR BANG KA CHAO GREEN AREA PROJECT IN PRAPADANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN PROVINCE ) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เกษมกุลประดิษฐ์ วท.ม., สันชัย สุดิพันธ์วิหาร วท.ม., สายเมือง วิรัชศิริ สค.ม., เครือพันธ์ ไบตระกูล M.Sc. 180 หน้า. ISBN 974-662-278-1.

จากการขยายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยของกรุงเทพมหานครจนถึงปริมณฑล ทำให้มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบพื้นที่สีเขียว จึงเกิดนโยบายการรักษาพื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้าและโครงการสวนกลางมหานครขึ้น ดังนั้นจึงต้องนำการบริหารจัดการพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากโครงการมาใช้ โดยเฉพาะการจัดองค์การในการประสานงานระดับพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า ในการศึกษาวิจัยวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะสภาพพื้นที่และลักษณะการจัดการพื้นที่ในช่วงปี พ.ศ.2520-2540 และเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว โดยการจัดองค์การของพื้นที่จะใช้ทฤษฎีระบบ (System approach) ร่วมกับการจัดองค์การตามสถานการณ์หรือตามเหตุการณ์ (Contingency or situation models) ซึ่งการมีโครงการฯ ทำให้เกิดพื้นที่ที่มีกิจกรรมแตกต่างกัน 3 พื้นที่ คือ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน และพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร สำหรับพื้นที่สวนสาธารณะ ได้ศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารพื้นที่ระดับนโยบายจากแบบสัมภาษณ์ พื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน ศึกษาจากระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาจัดรูปแบบการจัดการป่าชุมชนตามตัวแบบการจัดการป่าชุมชนของประเทศไทยที่มีผู้ศึกษาไว้ ส่วนพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ศึกษาจาก 2 ส่วน คือ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ รวมถึงการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่กับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สีเขียว จากข้อมูลชุดข้อมูลร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิ คือ การแปลภาพถ่ายทางอากาศในช่วงปี พ.ศ.2520-2540 และส่วนที่ 2 คือการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนจากแบบสอบถาม หลังจากนั้นใช้การสนทนากลุ่มผู้นำในพื้นที่ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ขั้นตอนสุดท้ายใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการศึกษาที่ได้ทั้งหมด เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดองค์การของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า การจัดการพื้นที่ควรอยู่ในรูปการประสานงานแบบคณะกรรมการ โดยองค์การการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะจะอยู่ในรูปคณะกรรมการอำนวยการสวนกลางมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วยคณะทำงานส่วนวิจัยและพัฒนา คณะทำงานส่วนส่งเสริมและประสานงาน และคณะทำงานส่วนปฏิบัติการ ส่วนองค์การการจัดการพื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน อยู่ในรูปคณะทำงานส่วนโครงการป่าไม้ชุมชน สำหรับพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ใช้การจัดองค์การในรูปคณะทำงานส่วนพื้นที่ โดยที่คณะทำงานทั้ง 3 พื้นที่ ดำเนินกิจกรรมหลักของตน แต่การดำเนินการในภาพรวมของพื้นที่ เป็นไปในรูปแบบของพื้นที่สีเขียวเกษตร ร่วมกับเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงวางผังสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของพื้นที่ด้วย โดยที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการสวนกลางมหานคร เป็นองค์การหลักด้านวิชาการและข้อมูล และประสานงานกับคณะทำงานส่วนโครงการป่าไม้ชุมชนและคณะทำงานส่วนพื้นที่อีกต่อหนึ่ง โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานในแต่ละชุด การจัดตั้งควรอยู่ในรูปสหการ คือ ควรมีจากองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ตำบล ร่วมอยู่ด้วย หรือจัดตั้งในรูปแบบองค์การอิสระสำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ให้นำการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ร่วมกับการแก้ไขระบอบราชการ นำการประสานงานระดับพื้นที่มาใช้ รวมถึงมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาคชุมชนควรใช้กระบวนการสร้างผู้นำและเครือข่ายผู้นำ เพื่อทำให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์โครงการจากชุมชน อันจะนำมาสู่การวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพ